

Bibliotheekplan Leidschendam-Voorburg 2011-2014

Registratienummer: 478587

INHOUD

Inleiding	4
Aanleiding	4
Opbouw	4
 1 Kader	 5
1.1 Maatschappelijke functie	5
1.2 Bibliotheekvernieuwing	5
1.3 Richtlijn voor basisbibliotheken	5
1.4 Certificering	6
1.5 Wettelijk kader	6
1.6 Coalitieakkoord 2010-2014	6
 2 Terugblik	 7
2.1 Onderzoek	7
2.2 Spreiding	7
2.3 Visie 2007	7
2.4 Prioriteiten	8
2.5 Vergelijking	8
 3 Doelen 2011-2014	 9
3.1 Kernfuncties	9
3.2 Functietabel	9
 4 Herinrichting locatie Voorburg	 13
4.1 Retailconcept	13
4.2 Resultaten	13
4.3 Voorstel	13
 5 Beheer en onderhoud locatie Voorburg	 15
5.1 Beheer	15
5.2 Onderhoudsfonds	15
5.3 Financiën	15
5.4 Harmonisatie beheer	16
 6 Samenwerking Rijswijk	 17
6.1 Fusie	17
6.2 Voordelen fusie	17
6.3 Overeenkomsten	17
6.4 Voorstel	17

7 Samenvatting	19
Bijlage 1: Functietabel	20
Bijlage 2: Overzicht rapportages	22

INLEIDING

In de periode 2005-2009 is rondom het bibliotheekwerk veel gebeurd en besloten, zowel landelijk als in Leidschendam-Voorburg. Er zijn goede resultaten behaald, die nu worden bestendigd.

Aanleiding

Vernieuwing is een continu proces. Om met de landelijke ontwikkelingen mee te kunnen blijven doen moet de bibliotheek zich daarom enerzijds ontwikkelen, maar anderzijds ook duidelijke beleidskeuzes blijven maken. Voor de periode 2011-2014 moeten daarom doelen worden vastgesteld. In de termijncalender en in de begroting 2010 is dit al aangekondigd. Daarnaast moet er een besluit worden genomen over een mogelijke fusie met bibliotheek Rijswijk en spelen er zaken rondom het beheer, het onderhoud en de inrichting van de bibliotheeklocatie Voorburg.

Opbouw

In hoofdstuk 1 wordt kort het kader geschetst waarbinnen de bibliotheek opereert. Vervolgens in hoofdstuk 2 een beknopte terugblik op de ontwikkelingen van de afgelopen jaren. Daarna worden de inhoudelijke prioriteiten voorgesteld voor de periode 2011-2014. In hoofdstuk 4 komen de plannen voor de inrichting van locatie Voorburg aan de orde. De beheers- en onderhoudsproblematiek van locatie Voorburg wordt in hoofdstuk 5 uitgelegd. Hoofdstuk 6 gaat over de samenwerking en mogelijke fusie met bibliotheek Rijswijk. Tot slot de financiële consequenties en een samenvatting.

1 KADER

1.1 Maatschappelijke functie

De bibliotheek is er al lang niet meer alleen voor het lenen van boeken. Bibliotheken zijn de meest laagdrempelige culturele voorzieningen van Nederland en een middel om een zeer groot en divers publiek te bereiken. In 2009 bedroeg het bezoekersaantal in Leidschendam-Voorburg 309.294. Dat betekent 4,3 bezoeken per inwoner per jaar. De bibliotheek heeft daarmee een belangrijke openbare maatschappelijke functie binnen de gemeente. De missie van de bibliotheek Leidschendam-Voorburg is het bevorderen van zelfontplooiing onder alle lagen van de bevolking in de gemeente. Door zelfontplooiing te stimuleren wil de BLV bijdragen aan de sociale cohesie in Leidschendam-Voorburg.

1.2 Bibliotheekvernieuwing

Bibliotheekvernieuwing is al jaren een belangrijk thema binnen het cultuurbeleid van de diverse overheden. Door veranderingen in mediagebruik, informatiezoekgedrag en communicatie zijn aanpassingen nodig in de organisatie en de dienstverlening van de bibliotheek. Ook in Leidschendam-Voorburg is hieraan al veel aandacht besteed.

1.3 Richtlijn voor basisbibliotheken

Als onderdeel van het vernieuwingsproces is landelijk de richtlijn voor basisbibliotheken ontwikkeld (2005). De richtlijn wordt ondersteunt door de VNG en het ministerie. Volgens de richtlijn is de basisbibliotheek verantwoordelijk voor de uitvoering van de volgende vijf kernfuncties:

- Kennis en informatie
- Ontwikkeling en educatie
- Kunst en cultuur
- Lezen en literatuur
- Ontmoeting en debat

Iedere functie bestaat uit een aantal kerntaken en aanvullende taken. De gemeente geeft hierin als opdrachtgever speerpunten aan.

De richtlijn geeft ook een beeld van de globale kosten van een basisbibliotheek. Toegerekend naar een werkgebied van 72.500 inwoners (gemeente Leidschendam-Voorburg) zijn de personele en materiële kosten van het dienstenpakket van een basisbibliotheek, exclusief huisvesting, volgens de richtlijn € 2.150.000,00 per jaar. Dit betreft het prijspeil 2005, niet geïndexeerd. De kosten van de bibliotheek Leidschendam-Voorburg bedragen voor hetzelfde dienstenpakket volgens de begroting 2011, exclusief huisvesting echter 'slechts' € 1.784.031,00. De vergelijking laat zien dat de bibliotheek kostentechnisch zeer efficiënt werkt, waardoor er weinig ruimte is voor besparingen zonder in het dienstenpakket te snijden.

1.4 Certificering

Als bibliotheken aan bepaalde eisen voldoen komen ze in aanmerking voor certificering. De Bibliotheek Leidschendam-Voorburg is in 2008 officieel gecertificeerd. Het certificaat is geldig tot juli 2012. Daarnaast heeft de bibliotheek het certificaat toegankelijkheid digitale dienstverlening behaald (ook in 2008).

1.5 Wettelijk kader

De wet op het specifiek bibliotheekbeleid is bepalend voor het openbaar bibliotheekwerk. Gemeenten worden geacht het lokale bibliotheekwerk te bekostigen. De provincies Zuid-Holland en Noord-Holland financieren de organisatie ProBiblio. Bij deze organisatie kunnen bibliotheken (tegen betaling) producten en diensten afnemen.

1.6 Coalitieakkoord

Volgens het coalitieakkoord (hoofdstuk 3.4) streeft het college ernaar het voorzieningenniveau in de gemeente zoveel mogelijk in stand te houden. Uitgangspunt is dat in het bijzonder zwakkere groepen in de samenleving zolang mogelijk buiten schot blijven. De bibliotheek is bij uitstek een voorziening voor alle groepen in de samenleving. De bibliotheek is vrij toegankelijk en de (digitale) voorzieningen en informatie zijn voor iedereen beschikbaar. Verschillende inhoudelijke gemeentelijke Programma's voor de coalitieperiode 2010-2014 geven nadere aanknopingspunten voor het bibliotheekbeleid. In hoofdstuk 3 (Doelen 2011-2014) wordt hier uitgebreider op ingegaan.

2 TERUGBLIK

Sinds 2005 wordt in Leidschendam-Voorburg veel aandacht besteed aan de vernieuwing van het bibliotheekwerk. Gemeente en bibliotheek werken hiervoor intensief samen. Over de gevoerde onderzoeken, ontwikkelingen en resultaten zijn al diverse rapportages verschenen (zie bijlage 2).

2.1 Onderzoek

Het vernieuwingstraject is begonnen met een uitgebreid onderzoek in opdracht van de gemeenteraad en het college naar de toekomst van de bibliotheek. Hiervoor is destijds het door de VOB erkende onderzoeksbureau Laurens in de arm genomen. Er zijn diverse modellen uitgewerkt voor de invulling van de toekomstige bibliotheekvoorziening, inclusief voorstellen voor spreiding of centrering en een financiële vertaling. Het onderzoek gaf een beeld van de prestaties van de bibliotheek en er werden aanbevelingen gedaan voor verbeteringen. Daarnaast is onderzocht welke basistaken en welke plustaken de bibliotheek zou moeten hebben. Er zijn vijf bibliotheekscenario's gepresenteerd.

2.2 Spreiding

Wat betreft de spreiding en het aantal filialen van de bibliotheek is uiteindelijk ingezet op het scenario waarin de filialen in Leidschendam en Voorburg als gelijkwaardige, volwaardige vestigingen functioneren en in Stompwijk een servicepunt blijft. Een servicepunt heeft beperkte voorzieningen en is voor haar collectie afhankelijk van de hoofdvestiging. De backoffice is samengebracht in Voorburg. De bibliotheekvestiging in Leidschendam verhuist naar een nabij gelegen nieuw te bouwen scholencomplex voor het voortgezet onderwijs. Deze mogelijkheid biedt de kans de contacten met het voortgezet onderwijs uit te bouwen. In de collectie zal de nadruk dan ook gelegd worden op de doelgroep jongeren. Volgens de huidige planning starten de werkzaamheden voor de nieuwbouw eind 2010 (oplevering eind 2012). Het servicepunt in Stompwijk wordt onderdeel van het Kulturhus (2009/30542).

2.3 Visie 2007

Een visie op de 'toekomst van het bibliotheekwerk' werd door de raad vastgesteld in december 2007 (2007/29029): 'Wij willen in de komende periode een basis leggen voor een eigentijdse, kwalitatieve, toekomstvaste bibliotheekvoorziening voor grote groepen burgers en willen dan ook toewerken naar een bibliotheek die met haar activiteiten aanbod beter in staat is om in te kunnen spelen op de vragen en behoeften van een veranderende samenleving. Daarbij heeft de bibliotheek ook de opdracht om leesplezier te stimuleren en inwoners dit te laten behouden.

Dit willen wij bereiken door op basis van de landelijke richtlijnen bibliotheekvernieuwing, lokale onderzoeksgegevens (inspraak van klantengroepen) en gemeentelijke prioriteiten systematisch beleidsmatige aandacht te schenken aan de (vernieuwde) inhoud van het bibliotheekwerk en de spreiding van de dienstverlening, gekoppeld aan een financieel kader. Vernieuwing is een continu proces. Ambitieniveau en financiële mogelijkheden dienen daarbij steeds in een realistisch evenwicht te staan." Deze visie blijft actueel en kan ook daarom ook komende periode van kracht zijn.

2.4 Prioriteiten

In de voorgaande periode heeft de gemeente in haar opdrachtgeverschap prioriteit gesteld aan het verbeteren van de kerntaken en daarbinnen in het bijzonder het versterken en uitbouwen van de digitale dienstverlening. Ook het stimuleren van leesplezier was een belangrijk speerpunt.

2.5 Vergelijking

In de functietabel in bijlage 1 wordt een vergelijking gemaakt tussen de situatie in 2005, in 2008 en de huidige situatie. De tabel borduurt voort op het eerder aangehaalde onderzoek van Laurens. Uit de functietabel blijkt dat de bibliotheek een enorme groei heeft doorgemaakt. In 2010 is ten opzichte van 2005 veel verbeterd. Digitale dienstverlening is structureel onderdeel van het bibliotheekbeleid geworden.

3 DOELEN 2011-2014

3.1 Kernfuncties

De vijf kernfuncties van de bibliotheek (kennis en informatie-ontwikkeling en educatie-kunst en cultuur-lezen en literatuur-ontmoeting en debat) kunnen worden onderverdeeld in kerntaken en aanvullende taken. Als opdrachtgever kan de gemeente binnen de functies aangeven naar welk kwaliteitsniveau moet worden gestreefd en welke taken speerpunten zijn. De bibliotheek werkt de speerpunten in haar beleidsplan gedetailleerd uit met beleidsdoelen per product. Met de bibliotheek is hierover overleg gevoerd en overeenstemming bereikt.

3.2 Functietabel

De taken van de bibliotheek staan per onderdeel uitgewerkt in de functietabel in de bijlage. In de tabel wordt de streefsituatie voor 2014 aangegeven. De nummers geven het niveau aan (1: nauwelijks, 2: beperkt, 3: basis, 4: extra en 5: optimaal). De voorgestelde speerpunten worden door middel van de grijze arcering aangegeven.

Voor de periode 2011-2014 moet de bibliotheek in ieder geval de kerntaken op basisniveau blijven uitvoeren. Dit is noodzakelijk om aan de richtlijn voor basisbibliotheek te kunnen blijven voldoen. Het versterken van de (digitale) dienstverlening blijft daarbij over de hele linie belangrijk. Dit sluit aan bij het Programma Dienstverlening (zie coalitieakkoord 2010-2014). Hierin wordt benadrukt dat de gemeente net als de bibliotheek de afgelopen jaren veel geïnvesteerd heeft in innovatieve dienstverlening en dat zal blijven doen. Een meer persoonlijke en klantvriendelijke aanpak heeft daarbij de aandacht; de dienstverlening dient aan te sluiten bij de wensen van inwoners. De bibliotheek onderschrijft dit principe volledig. Het voorstel is deze prioriteit te handhaven voor de komende periode. Daarnaast worden per functie onderstaande prioriteiten voorgesteld. De uitvoering van de kernfuncties (kerntaken en aanvullende taken) kan plaatsvinden binnen bestaande budgetten.

Kennis en informatie

Kerntaken

Op minimaal basisniveau handhaven. Prioriteit geven aan de digitale raadpleegfunctie en vraagbemiddeling.

Aanvullende taken

Prioriteit geven aan media-educatie. Cursussen mediagebruik aan verschillende doelgroepen, bijvoorbeeld door de inzet van de mediacoach. Een mediacoach leert kinderen vaardigheden voor het goed en veilig gebruiken van media.

Toelichting

Media-educatie

Gezien de ontwikkelingen in de samenleving is media-educatie van doorlopend belang. De gemeente heeft door haar deelname aan de 'impuls brede scholen, sport en cultuur' middelen beschikbaar gesteld voor het aanstellen van een parttime combinatiefunctionaris in de bibliotheek

(9,12 uur per week structureel). Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever maar werkzaam is voor twee of meer sectoren op het terrein van sport, onderwijs of cultuur. Met combinatiefuncties wordt de verbinding en samenwerking tussen sectoren versterkt. De combinatiefunctionaris in de bibliotheek kan de opleiding tot media-coach gaan volgen. Een van de doelstellingen van de combinatiefunctionaris bibliotheek is het ontwikkelen van media-wijsheid bij kinderen. De vraag van de (brede) basisscholen staat hierbij centraal.

Ontwikkeling en educatie

Kerntaken

Op minimaal basisoniveau handhaven. Diensten voor voortgezet onderwijs meer gaan ontwikkelen. Prioriteit geven aan speciale ruimten/voorzieningen voor peuters, kleuters en jongeren.

Aanvullende taken

Prioriteit geven aan een structureel programma voor actieve voor- en vroegschoolse educatie. Deelname aan brede schoolontwikkeling en inburgeringsprojecten, met name op het gebied van taal.

Toelichting

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

De voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is een belangrijk instrument binnen het onderwijsachterstandenbeleid. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor VVE in de voorschoolse periode (2- tot 4-jarigen). Gemeenten ontvangen hiervoor budget van het rijk. Daarnaast is er structureel gemeentelijk budget beschikbaar (2009/18996). Verschillende instellingen houden zich bezig met VVE, zoals basisscholen, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, zorgaanbieder Florence en de bibliotheek. De bibliotheek heeft een belangrijke rol bij het organiseren van leesbevorderings- en taalstimuleringsprojecten en activiteiten ouderparticipatie. Sinds schooljaar 2006-2007 ontvangt de bibliotheek subsidie in het kader van de VVE.

Bibliotheek en brede school

In het begin van de jaren negentig zijn in Nederland de eerste brede scholen gestart. Er is sprake van een brede school wanneer een school een brede maatschappelijke functie heeft en structureel samenwerkt met instellingen voor welzijn, zorg, kinderopvang, sport en cultuur. Landelijk is de bibliotheek de culturele instelling die het meest als partner meedoet. Ook in Leidschendam-Voorburg wordt ingezet op de verdere ontwikkeling van het brede schoolconcept en realisatie van brede scholen (2009/9591). De gemeente wil hiermee de volgende resultaten/maatschappelijke effecten bereiken:

- bevorderen van ontwikkelingskansen voor kinderen en hun ouders/opvoeders door een netwerk te creëren van sociale, maatschappelijke, culturele, sportieve, gezondheids- en zorgvoorzieningen met de school als middelpunt;
- voorkomen en/of bestrijden van mogelijke achterstanden op het gebied van taal, kennis van de wereld, sociale vaardigheden, sport, kunst en cultuur. Het ontwikkelen en breed toepassen van taalstimuleringsactiviteiten is een van de speerpunten (2009/27305).

De bibliotheek kan aan de brede schoolontwikkeling een belangrijke bijdrage leveren. In 2010 is een pilottraject gestart tussen de bibliotheek en de basisschool Maerten van de Velde in Stompwijk. Deze school wordt in de toekomst onderdeel van het 'Kulturhus', samen met bibliotheeklocatie Stompwijk.

Inburgering

Inburgering is een wettelijke taak van de gemeente. De bibliotheek kan hierin samen met andere partijen een rol spelen, met name wat betreft taalstimuleringsprojecten, maar op het gebied van de overige kerntaken zijn er ook verbanden te leggen.

Coalitieakkoord

Volgens het Programma Inwoners in het coalitieakkoord wil de gemeente de voor- en vroegschoolse educatie vanuit haar regierol blijven stimuleren. Ook onderwijs is een prioriteit voor het college. Het college wil daarnaast jongeren meer mogelijkheden bieden. De bibliotheek kan hierin een rol spelen met speciale voorzieningen voor jongeren, zoals die er nu ook al zijn in de verschillende locaties.

Kunst en cultuur

Kerntaken

Op minimaal basisniveau handhaven. Prioriteit geven aan aandacht voor plaatselijke cultuurhistorie en cultureel erfgoed, in samenwerking met het Gemeentearchief en het Stadsmuseum. In 2009 is hiervoor onder de naam 'Toen' met behulp van provinciale subsidie een (fysiek en digitaal) historisch informatiepunt opgericht.

Aanvullende taken

Digitaal Cultuurinformatiepunt en 'Bevorderen cultuurparticipatie' (waaronder coördinatie Cultuurmenu basisonderwijs en deelname aan Cultuurmenu 55+) op basisniveau handhaven. Hiervoor zijn structureel middelen beschikbaar. Overige cultuureducatie heeft geen prioriteit, omdat we hiervoor andere instellingen hebben (bijvoorbeeld Trias).

Lezen en Literatuur

Kerntaken

Op minimaal basisniveau handhaven. Prioriteit geven aan leesstimuleringsprojecten.

Aanvullende taken

Handhaven Makkelijk Lezen Punten (MLP). Via MLP's hebben verschillende doelgroepen toegang tot een speciale collectie voor laaggeletterden en mensen met een leesbeperking. Zowel in bibliotheeklocatie Leidschendam als in bibliotheeklocatie Voorburg is in 2009 een Makkelijk Lezen Plein geopend.

Ontmoeting en debatKerntaken

Prioriteit geven aan een prettig en overzichtelijk gebouw met ruimte voor lezen, raadplegen, studie, ontmoeting etc.

Aanvullende taken

Binnen aanvullende taken geen speerpunten.

4 HERINRICHTING LOCATIE VOORBURG

Inhoudelijk speelt de bibliotheek goed in op de maatschappelijke veranderingen, maar om aan de eisen van deze tijd te kunnen voldoen moet de bibliotheek zich ook wat inrichting betreft aanpassen.

4.1 Retailconcept

Een tegenwoordig veel gebruikte methode voor de inrichting van bibliotheken is de winkelformule (retailconcept). Natuurlijk heeft een bibliotheek een andere achtergrond, geschiedenis en functie dan een winkel. Maar net als bij een winkel gaat het ook hier om het 'verkopen' van producten, zowel fysiek als digitaal.

Inzichten uit de retail kunnen daarom helpen bezoekers te verlokken en te inspireren. De uitdaging is de sfeer van een winkel te creëren, maar op een intieme manier, zodat mensen zich thuis voelen en langer willen blijven. De bibliotheek moet nog veel meer laten zien wat zij in huis heeft, zodat de producten als het ware over de toonbank kunnen vliegen. Dit kan het beste in een frisse, uitnodigende omgeving met uitleenmateriaal in grote diversiteit, dat overzichtelijk is gerangschikt en met een duidelijke routing. Frontale presentaties in plaats van magazijnopstellingen, zodat het product centraal staat en niet de meubels.

Het gaat erom mensen op het vlak van informatievoorziening en leesplezier meer uit te dagen. De doelstelling van het nieuwe concept is: een levenskrachtige bibliotheek met uitstekende dienstverlening, een groot klantenbereik en een intensief gebruik. De bibliotheek moet met recht een warehouse van kennis en informatie worden.

4.2 Resultaten

Veel bibliotheken in Nederland zijn al volgens het retailconcept aangepast. Bij deze bibliotheken blijkt dat de ledenaantallen en uitleeningen stijgen, soms met tientallen procenten (bijvoorbeeld Zwolle-Zuid).

4.3 Voorstel

De inrichting van de bibliotheek Leidschendam-Voorburg is deels al veranderd. Zo is er is zelfservice ingevoerd en de informatieve media zijn aantrekkelijker opgesteld met een duidelijke bewegwijzering en veel kleuraccenten. In Voorburg is een beeld- en geluidhoek ingericht. Bovendien is de hal verkleind en verfrist en het inlever- en uitleengebied is licht en ruim. Optimaal is het echter nog niet.

In de nieuwe bibliotheeklocatie in Leidschendam (als onderdeel van de scholengemeenschap) en Stompwijk (als onderdeel van het Kulturhus) gaat een vernieuwende inrichting worden toegepast, waarin de functies van de bibliotheek optimaal tot uiting kunnen komen. Om de bibliotheekvernieuwing goed door te kunnen voeren zou ook bibliotheeklocatie Voorburg grootschaliger moeten worden aangepast. In ieder geval zou het meubilair moeten worden vervangen. Hiervoor ontbreken echter de benodigde financiële middelen bij de bibliotheek. Gezien

de te verwachten gemeentelijke bezuinigingsronde ligt het niet voor de hand om de gemeenteraad direct om extra financiële middelen te vragen. Het is wel belangrijk dat college en raad kennis nemen van de voornemens en het hoe en waarom van de plannen. Het bibliotheekbestuur zal om deze reden het gemeentebestuur uitnodigen voor een excursie langs verschillende 'nieuwe' bibliotheken in Nederland, bijvoorbeeld bibliotheek Zoetermeer Rokkeveen. Sinds 2010 behoort deze bibliotheek, na een verbouwing en herinrichting, tot een van de verleidelijkste van Nederland. Na de excursie kan het gemeentebestuur aangeven of het belang van de vernieuwing wordt onderkend en onderzoeken of er manieren zijn om dit te ondersteunen.

5 BEHEER EN ONDERHOUD LOCATIE VOORBURG

5.1 Beheer

De bibliotheek heeft locatie Voorburg (Kon. Julianalaan 257) sinds 1998 in bruikleen van de gemeente. Dit houdt in dat de bibliotheek geen huur betaalt, maar wel zelf de onderhouds- en herstelwerkzaamheden aan het gebouw uitvoert en bekostigt. Hiervoor is een bruikleenovereenkomst van kracht.

5.2 Onderhoudsfonds

Bij de in bruikleengeving van de vestiging in Voorburg is een onderhoudssegalisatiefonds gesticht met een eenmalige gemeentelijke bijdrage. Daarnaast wordt ieder jaar bij de subsidieverstrekking een bedrag (dotatie) voor de kosten van exploitatie en onderhoud overgemaakt aan de bibliotheek.

Vanaf de invoering van het onderhoudsfonds in 1998 heeft de bibliotheek jaarlijks volgens afspraak systematisch bijgehouden waaraan het onderhoudsfonds is opgegaan. Uit dit overzicht blijkt dat de bibliotheek het gebouw in de afgelopen jaren goed heeft beheerd en dat er geen onverantwoordelijke uitgaven zijn gedaan. De middelen zijn op een juiste manier ingezet en niet voor andere zaken dan onderhoud aangewend.

Er is komende jaren groot onderhoud (dak, gevel, CV, etc.) nodig aan het bibliotheekpand, dat dateert uit 1987 en een oppervlakte heeft van 2300 m². Met dergelijke grote kosten is bij de invoering van het onderhoudsfonds geen rekening gehouden. De jaarlijkse groei van het onderhoudsfonds blijft achter bij de kosten die gemaakt moeten worden. Het onderhoudsfonds en de jaarlijkse dotatie blijken niet afdoende om de onoverkomelijke uitgaven te dekken. De afdeling Realisatie en Beheer (R&B) van de gemeente heeft het meerjaren onderhoudsplan (MOP) van de bibliotheek nagerekend en de uitkomsten onderschreven.

5.3 Financiën

De bibliotheek heeft zoals gezegd een belangrijke openbare maatschappelijke functie. Als de onderhoudswerkzaamheden niet worden uitgevoerd, komt de openstelling van de bibliotheek in het geding. Achterstallig onderhoud van het gebouw zou ook zijn weerslag kunnen hebben op het winkelcentrum Julianabaan, waarin de bibliotheek een prominente plek heeft.

Bij de Kadernota (Voorjaarsnota) 2010 is € 33.000,00 als tegenvaller opgenomen, om de meest acute nood (onderhoud dak en CV) voor de bibliotheek te verhelpen.

Onderhoudsfonds bibliotheek

Beginsaldo 2010	42.496
Dotatie 2010	<u>20.668</u>
Subtotaal	63.164
Kosten regulier onderhoud 2010	-15.000
Vervanging cv ketels	-40.000
Renovatie dak	<u>-41.272</u>
Verwacht eindsaldo 2010	-33.108

Volgens het meerjarenonderhoudsplan 2010-2019 van de bibliotheek is er vanaf 2011 gemiddeld € 88.334 per jaar nodig voor onderhoud van het gebouw (zie MOP in bijlage) Er is zoals gezegd slechts € 20.668,00 per jaar beschikbaar.

Structureel komt de bibliotheek volgens de huidige inzichten (voor het onderhoud vanaf 2011) gemiddeld € 88.334,00 -/- 20.668,00 = € 67.666,00 per jaar tekort. Dit bedrag kan niet gedekt worden uit de gemeentelijk begroting voor het onderhoud van gemeentelijke gebouwen (afdeling R & B). Hierin is logischerwijs het pand van bibliotheeklocatie Voorburg niet meegenomen. Voor het onderhoud van gemeentelijke gebouwen bestaat ook geen bestemmingsreserve. Binnen de andere bestaande gemeentelijke budgetten is ook geen ruimte. Voor 2010 wordt de meest acute nood opgevangen door het bedrag in de Kadernota. Onderzocht zal worden of vanaf 2011 dekking gevonden kan worden binnen de exploitatie van de bibliotheek zelf. Dit onderzoek zal naar verwachting voor het einde van het jaar zijn afgerond.

5.4 Harmonisatie beheer

Bruikleen is een beheersvorm die in de gemeente niet gebruikelijk is. De bibliotheek is de enige instelling in een gemeentelijk pand met een dergelijke constructie. Bovendien huurt de bibliotheek locatie Leidschendam ook van de gemeente. Het zou transparanter zijn om te harmoniseren en het pand in Voorburg te gaan verhuren aan de bibliotheek. Dit betekent dat de gemeente het pand weer in onderhoud zou moeten nemen. Harmonisatie kan echter pas plaatsvinden als hiervoor structurele middelen worden gevonden en is daarom op dit moment niet aan de orde.

6 SAMENWERKING RIJSWIJK

Bibliotheken moeten tegenwoordig aan de hoge verwachtingen voldoen en een grote dienstverlening aan de gebruikers bieden. Daarnaast moeten digitale ontwikkelingen op de voet worden gevolgd. Voor afzonderlijke bibliotheken is dit niet altijd eenvoudig. Om deze reden ontstaan er steeds meer fusies en samenwerkingsverbanden tussen bibliotheken. Landelijk is het aantal bibliotheekorganisaties al gedaald van ruim 600 naar ruim 200.

6.1 Fusie

De bibliotheek Leidschendam-Voorburg werkt intensief samen met de bibliotheek Rijswijk. Vanaf 1 januari 2010 wordt het bibliotheekautomatiseringssysteem gezamenlijk beheerd, er wordt gezamenlijk één lenersbestand geëxploiteerd en er wordt een gezamenlijke catalogus in stand gehouden. Ook worden er gelijke uitleenvoorwaarden gehanteerd. De bibliotheekbesturen vinden een fusie een logische vervolgstap. In de provincie Zuid-Holland is bibliotheek Rijswijk een van de kleinste organisaties. Bibliotheek Leidschendam-Voorburg bevindt zich in de middengroep. Als de bibliotheken fuseren ontstaat een bibliotheekorganisatie met een omvang van bijna 120.000 inwoners. De bibliotheek wordt daarmee in grootte van werkgebied de negende bibliotheek van Zuid-Holland. Middels brief 465415 hebben de bibliotheekbesturen het college officieel geïnformeerd over de fusievoornemens en vragen zij om goedkeuring voor het verder uitwerken van de plannen. De bibliotheek zou ook graag toestemming krijgen voor het voeren van de naam 'Bibliotheek aan de Vliet' samen met Rijswijk.

6.2 Voordelen fusie

Een fusie levert met name door de samenvoeging van de backoffice een slagvaardige en krachtige organisatie op. Schaalvergroting kan kwaliteitsverbetering en efficiencywinst opleveren. Dit kan naar voren komen op bijvoorbeeld de terreinen mediaverwerking, catalogusbeheer, uitleenadministratie, financiële en personeelsadministratie. Bovendien kunnen landelijke en digitale ontwikkelingen beter worden bijgehouden. Werkzaamheden die nu niet of minimaal worden uitgevoerd door gebrek aan financiële middelen, kunnen wel of beter worden gedaan als de bibliotheken samengaan.

6.3 Overeenkomsten

De bevolkingssamenstellingen van Leidschendam-Voorburg en Rijswijk vertonen grote overeenkomsten. Ook de subsidiebedragen van de gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg zijn gelijk. Iedere gemeente subsidieert € 19,00 per inwoner per jaar. Dit bedrag is exclusief huisvestingskosten.

6.4 Voorstel

De van onderaf opgebouwde samenwerking tussen de bibliotheken Rijswijk en Leidschendam-Voorburg is een positieve ontwikkeling. Een fusie levert zoals gezegd op allerlei gebieden voordelen op. Als de twee bibliotheken opgaan in één organisatie betekent dit dat de bibliotheek een gezamenlijke subsidierelatie van de gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg wordt. Afstemming tussen de subsidiërende gemeenten is dan belangrijk. Afspraken kunnen desgewenst

worden vastgelegd in een gemeenschappelijke uitvoeringsovereenkomst. Hierin kunnen ook afzonderlijke lokale speerpunten worden vastgelegd. De basis voor de uitvoeringsovereenkomst ligt in de afzonderlijke beleidsvisies van de twee gemeenten.

Een fusie tussen de bibliotheek Leidschendam-Voorburg en de bibliotheek Rijswijk sluit aan bij het Programma Bestuur in het coalitieakkoord, waarin onder meer wordt gepleit voor meer intensieve samenwerking met de gemeenten in de regio.

Het voorstel is daarom steun uit te spreken voor een fusie (inclusief het voeren van de nieuwe naam) tussen de bibliotheek Leidschendam-Voorburg en de bibliotheek Rijswijk, onder de volgende voorwaarden:

- De gemeenten blijven het onbeperkte opdrachtgeverschap voeren over de bibliotheekonderdelen binnen de eigen gemeentegrenzen.
- De fusie heeft een kostenmatigend effect.
- De fusiebibliotheek voldoet aan de certificeringsnormen.
- In de jaarlijkse inhoudelijke en financiële verantwoording moet een splitsing naar Rijswijk en Leidschendam-Voorburg worden gemaakt. Herleidbaar moet zijn waar welke gemeente voor betaald.
- De bibliotheek heeft op structurele basis gezamenlijk bestuurlijk overleg met de bibliotheek en de twee gemeenten.

In een later stadium kunnen nadere voorwaarden worden gesteld.

7 SAMENVATTING

In de periode 2005-2009 is rondom het bibliotheekwerk veel gebeurd en besloten, zowel landelijk als in Leidschendam-Voorburg. Er zijn goede resultaten behaald, die nu worden bestendigd.

Vernieuwing is een continu proces. Om met de landelijke ontwikkelingen mee te kunnen blijven doen moet de bibliotheek zich daarom enerzijds ontwikkelen, maar anderzijds ook duidelijke beleidskeuzes blijven maken. De gemeente moet hier als opdrachtgever richting aan geven, in overleg met de bibliotheek.

De vijf kernfuncties van de bibliotheek (kennis en informatie-ontwikkeling en educatie-kunst en cultuur-lezen en literatuur-ontmoeting en debat) kunnen worden onderverdeeld in kerntaken en aanvullende taken. De gemeente geeft aan naar welk kwaliteitsniveau moet worden gestreefd en welke taken speerpunten zijn. De bibliotheek moet in ieder geval de kerntaken op basisniveau blijven uitvoeren. Dit is noodzakelijk om aan de richtlijn voor basisbibliotheek te kunnen blijven voldoen. Het versterken van de digitale dienstverlening blijft daarbij over de hele linie belangrijk, evenals leesbevorderingsactiviteiten. Het voorstel is deze prioriteiten te handhaven voor de komende periode. De taken van de bibliotheek staan per onderdeel uitgewerkt in de functietabel in de bijlage. In de tabel wordt de streefsituatie voor 2014 aangegeven.

Verder worden de voornemens tot herinrichting van de bibliotheeklocatie Voorburg en de onderhoudsproblematiek van locatie Voorburg uitgelegd.

Tot slot wordt voorgesteld om onder voorwaarden steun uit te spreken voor een fusie tussen de bibliotheek Leidschendam-Voorburg en de bibliotheek Rijswijk.

Bijlage 1: Functietabel**Toelichting:**

1: Nauwelijks, 2: Beperkt, 3: Basis, 4: Extra, 5: Optimaal, Grijs: speerpunt

Functies	Situatie 2005	situatie 2008	situatie 2010	streefsit. 2014
Kennis en Informatie				
Kerntaken				
Raadpleegfunctie en vraagbemiddeling (fysiek)	3	3	3	4
Raadpleegfunctie en vraagbemiddeling (digitaal)	3	4	4	4
Uitleenfunctie	3	3	3	3
Digitale vraagbaak (Al@din)	3	3	3	3
(Landelijke) overheidsinformatie	3	3	3	3
Aanvullende taken				
Informatiepunten JIP / GIP	1	3	3	3
Media-educatie	2	3	3	3
Ontwikkeling en Educatie				
Kerntaken				
Raadpleegfunctie (fysiek: presentatie en faciliteiten t.b.v. ontwikkeling en educatie)			3	4
Uitleenfunctie (primair onderwijs)			3	4
Uitleenfunctie (voortgezet onderwijs)			3	3
Ondersteuning voorschoolse voorzieningen, onderwijs en mediatheek	1	1	2	3
Projectcollecties	3	3	3	3
Speciale ruimten / voorzieningen voor peuters, kleuters en jongeren	1	3	3	4/5
Studiemogelijkheden leven lang leren	1	3	4	4
Doorlopende leeslijn 0-18	2	3	4	4
Aanvullende taken				
Programma's voor- en voegschools educatie	3	4	4	4
Cursussen voor volwassenen en jongeren vanaf 12 jaar	2	2	2	2
Programma's voor 6-12-jarigen	1	2	4	4

Functies	situatie 2005	situatie 2008	situatie 2010	streefsit. 2014
Kunst en Cultuur				
<i>Kerndiensten</i>				
Presenteren, raadplegen, uitlenen	3	3	3	4
Aandacht voor plaatselijke cultuurhistorie en cultureel erfgoed (Historisch Informatiepunt 'Toen')	2	2	3	3
Lokaal platform kunst en cultuur	1	1	3	3
<i>Aanvullende taken</i>				
Culturele, literaire activiteiten	2	3	3	3
Bevorderen cultuurparticipatie (coördinatie cultuurmenu p.o.)	0	2	3	3
Cultuurinformatie (cultuurpunt)	2	3	3	3
Cultuureducatie	0	2	0	0
Lezen en Literatuur				
<i>Kerntaken</i>				
Presenteren, raadplegen, uitlenen materialen	3	3	3	4
Toegang tot de collectie Nederlandse bibliotheken	3	3	3	4
Dienstverlening speciale groepen (lees)handicaps	2	3	3	3
Leesstimuleringsprojecten	3	3	3	3
<i>Aanvullende taken</i>				
Makkelijk lezen pleinen	0	0	2	3
Uitleenposten buiten bibliotheek-gebouwen (servicepunt Stompwijk)	2	2	2	4
Literatuureducatie	0	0	0	0
Ontmoeting en debat				
<i>Kerntaken</i>				
Gebouw met ruimte voor lezen, raadplegen, studie, ontmoeting etc	3	3	3	4
<i>Aanvullende taken</i>				
Ruimte voor activiteiten andere organisaties	2	2	2	2
Forum / platform/debat	0	0	0	0
Sociale cohesie	0	2	3	3
Digitaal forum	0	0	0	2
Digitale Bibliotheek	1	3	4	4

Bijlage 2

Overzicht belangrijkste rapportages bibliotheekbeleid:

2005/13508: Voortgang en ontwikkeltraject bibliotheek

2005/35240: De toekomst van de basisbibliotheek Leidschendam-Voorburg

2006/15439: Voortgangsrapportage toekomst bibliotheek

2007/29029: Voorstel bibliotheekvernieuwing/toekomst van de bibliotheek

2008/12309: Activiteiten bibliotheekvernieuwing 2005-2010

2009/14594: Gevolgen subsidie bibliotheek i.v.m. nieuwbouw Fluitpolderplein

2009/9949: Verhuur huisvesting nieuwbouw bibliotheek locatie Fluitpolderplein